

A Comparison of Entrepreneurial Skills of Fourth-Grade Gifted and Normal Student's in Social Studies

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Girişimcilik Becerileri: BİLSEM ve İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Karşılaştırılması

Şirin Çetin¹, Çavuş Şahin², Hüseyin Mertol³, Serdar Arcagök⁴ & Derya Girgin⁵

Abstract

The aim of the study was to investigate entrepreneurship skills of fourth grade gifted students who were attending Science and Art Centers and those of fourth grade normal students in social studies. The study group consisted of 10 Science and Arts Centers and 10 primary schools in the province of Samsun. A convergent parallel mixed method was used in the study. Data was collected using the Fourth Grade Social Sciences Course Entrepreneurship Scale. Qualitative data was collected through a semi-structured and non-directive interview technique. N-Vivo program was used for qualitative data analysis. Results showed that gifted students had higher entrepreneur skills than did fourth grade normal students. Gender was not found to be a significant factor in entrepreneur skills whereas school type was significant. **Keywords:** Entrepreneur skills, gifted students, Social Studies

Öz

Bu araştırmanın amacı BİLSEM 'de ve ilkokul dördüncü sınıflarda öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerini belirlemektir. Araştırmanın evrenini Samsun il merkezindeki BİLSEM' de ve ilkokul dördüncü sınıflarda öğrenimlerini sürdüren öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu BİLSEM' de ve ilkokul dördüncü sınıflarda öğrenimlerini sürdüren 20 (10 BİLSEM, 10 ilkokul) öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmada açıklayıcı sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Araştırma nicel verileri "Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Girişimcilik Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Araştırmanın nitel verileri ise yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Araştırma nicel verilerin analizinde SPSS paket programı kullanılmıştır. Nitel veri analizinde ise N-Vivo programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda cinsiyetin öğrencilerin derste girişimcilik becerilerini belirlemede etkili bir değişken olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna karşın okul türünün öğrencilerin derste girişimcilik becerilerini belirlemede etkili bir değişken olduğu bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin derste girişimcilik becerileriyle ilgili çeşitli kavramları öğrendiklerini belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Anahtar Sözcükler: Girişimcilik becerileri, üstün yetenekli öğrenciler, Sosyal Bilgiler dersi

¹Correspondence Author, Phd., Ondokuz Mayıs University, Samsun, Turkey; scetin@omu.edu.tr

²Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

^{3,5}Phd., Teacher, Ministry of Education, Turkey

⁴Phd., Research Assisst., Çanakkale Onsekiz Mart University, Çanakkale, Turkey

Summary

Purpose and Significance: The purpose of the research was to compare entrepreneurial skills of gifted and normal students who were attending fourth grade. No research exists related to comparisons of entrepreneurial skills of gifted and normal students in social studies in the fourth grade.

Method: A convergent parallel mixed method was used. The sample was composed of 180 fourth-grade students (83 normal, 97 gifted). Gifted students attended Science and Art Centers besides their regular schools. Data was collected in the academic year of 2016-2017. The Fourth Grade Social Sciences Course Entrepreneurship Ability Scale was used to collect quantitative data. In the first step of the analysis, descriptive analyses were carried out and independent samples t-test was used for comparisons. Qualitative data was analyzed using NVivo program.

Results and Conclusions: Gifted students had higher level of entrepreneurship skills than normal students ($p < 0.05$). Gender was not a significant factor in the analysis. Normal students were found to solve their problems by traditional methods whereas gifted students used different methods (eg., asking questions, looking at the internet, reading books, looking at keywords, and singing).

Giriş

Ekonomik, sosyal ve istihdam alanları son yıllarda hızlı bir değişim göstermektedir. Karmaşık ve esnek sorunları yönetip çözebilen, etkili iletişim kurabilen, bilgi yönetimine sahip ve takım halinde çalışabilen bireylere gereksinim bu değişimin göstergelerinden biri olarak günümüzde ortaya çıkmaktadır. Bu değişimden eğitim sistemleri ve eğitim sisteminin önemli bir ögesi olan eğitimciler de etkilenmektedir. 21. yüzyılın öğrencilerden beklediği temel becerileri kazandırma da eğitim sistemleri ve öğretmenler büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede eğitim sistemlerinden ve eğitimcilerden beklenen söz konusu temel becerileri öğretim programlarında ve gerçekleştirdikleri etkinliklerde uygulamaktır (Girlando, 2013).

Günümüzde eğitim sisteminin temel yapıtaşı olan okulların temel işlevlerinden biri 21. yüzyıldaki temel sorunlarına çözüm aramaktır. Söz konusu temel sorunlara çözüm aramada okulların öğrencileri çağın gerektirdiği becerilerle ve yeterliklerle donatmaları beklenmektedir (Mclachlan, 2012). Nitekim Avrupa Komisyonu (2007) bireylerin 21. Yüzyılda sahip olması gereken yaşam boyu yeterlikleri; ana dilde iletişim yeterliği, yabancı dilde iletişim yeterliği, matematiksel yeterlikler ile bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma yeterlikleri, dijital yeterlikler, öğrenmeyi öğrenme yeterlikleri, sosyal sorumluluk üstlenme yeterlikleri, kültürel farkındalık ve ifade yeterliği, girişim ve girişimcilik yeterlikleri şeklinde sıralanmaktadır. Komisyon günümüz bilgi toplumunda bireylerde olması gereken sekiz temel yeterlik ve becerilerden biri olarak girişimciliğe dikkat çekmiştir.

Girişimcilikle ilgili yazılan kitap, makale veya üretilen çalışmalar girişimciliğin genel bir tanımında uzlaşmadığını göstermektedir. Bu durum girişimciliğin kapsamlı bir kavrama sahip olmasından kaynaklanmaktadır (Denton, 1985). Tarihsel açıdan girişimciliğin ağırlıklı olarak ekonomik alanda kullanılan bir kavram olduğu ortaya çıkmaktadır (Macke, 2003). Davey (2005) ise girişimciliği müşteriler için daha iyi ürünler sunmak, daha verimli hizmetlerde bulunmak için yaratıcı ve yenilikçi fikirler üreten bireyler şeklinde tanımlamıştır. McGrath ve MacMillan (2000) ise girişimciliğin beş temel özelliği olduğunu vurgulamıştır. Bunlar; güncel fırsatları tutkuyla araştırmak, farklı olanakları disiplinli şekilde izlemek, farklı seçeneklerden en uygun olanı tercih etmek, esnek olmak ve bütün paydaşları harekete geçirmektir. Sykes (1999) girişimciliği süreç olarak ele alarak bunun üç aşamadan oluştuğuna işaret etmiştir. Bunlar;

- Planlamak: İhtiyaçları, boşlukları ve fırsatları açık ve belirgin şekilde tanımlamak,
- Katılım: Paydaşların bütününe fırsatları önemsemeleri ve bunlara katılmalarını sağlamak,
- İmkân Tanımak: Gerekli kaynakların kullanılmasını desteklemek (İnsan kaynağı, para, mülk, arsa vs.)
- Karar Vermek: Projenin uygulanması ve sonuçlanması için çaba sarf etmektir.

Bu noktadan hareketle girişimcilik ve girişimcilik becerileri, kuruluşlar ve bireyler için vazgeçilmez bir unsurdur (Eyal & Kark, 2004; Gendron, 2004; Nunn & Ehlen, 2000).

Söz konusu tanımların çoğunlukla girişimciliğin ekonomik yönünü vurguladığı ve önemini bu açıdan ele aldığı görülmektedir. Buna karşın girişimcilik, günümüzde sadece ekonomik alanda işleve sahip bir kavram olarak görülmemektedir. Avrupa Komisyonu (2007) girişimciliğin bireysel yönüne de dikkat çekmiştir. Bu noktada bireyin herhangi bir etkinlik yürütürken gösterdiği çaba ve ortaya koyduğu yenilikçi fikir olarak girişimciliği bireyle doğrudan bağlantılı şekilde ele almıştır.

Girişimcilik aynı zamanda değişim, öngörü ve yaratıcılığı bireyin bir bütün olarak algılamasını kapsayan dinamik bir süreçtir. Bu süreç de yeni fikirlerin üretilmesi ve yaratıcı çözümlerin geliştirilmesi belirli bir çaba ve istek gerektirmektedir. Girişimcilik aynı zamanda belirli riskleri üstlenmeyi; kaos, çelişki ve karışıklığı bir fırsat olarak öngörmeyi gerektirmektedir (Kuratko & Hodgetts 2007).

Girişimcilik yalnızca sosyal, ekonomik ve çevresel değerler üretmemektedir. Küreselleşen ve karmaşıklaşan dünyada bireylerin yaratıcı ve üretici fikirlerinin desteklenmesini sağlayan fırsatları da bireylere sunmaktadır (Griffiths, Kickul, Bacq, & Terjesen, 2012; Neck & Greene, 2011). Bunun yanı sıra, küreselleşen dünyada karşılan sorunların ya da güçlüklerin üstesinden gelmede bireylere çeşitli olanaklar sağlamaktadır (Neck & Greene, 2011). Koh (1996) girişimciliği; başarı ihtiyacı, denetim odağı, risk almaya istekli olmak, belirsizliğe karşı toleranslı olmak, özgüvenli olma ve yaratıcı olmak şeklinde ağırlıklı olarak bireyin psikolojik yönüyle ilişkilendirmiştir.

Girişimcilik becerisi; ihtiyaçları gidermek için ortaya çıkan fırsatları değerlendirmek, pazar olarak gelişmekte olan hizmet ve ürünleri tanımak, belirlenen hedefleri gerçekleştirmek için risk almayı kapsamaktadır. Girişimcilik becerileri; yaratıcılık, karar verme, liderlik, iletişim becerileri, takım halinde çalışma, pazarlama, yönetim, başarısızlığı kabullenme, esneklik, risk alma, güven ve tutkuyu içeren bir kapsama sahiptir (Kourilsky & Walstad, 2000).

Çağımızda eğitimin farklı kademelerinde öğrenimlerini sürdüren öğrenci sayısının artırılması için ülkeler destekleyici ve cesaretlendirici olanaklar sağlamaktadır. Bunun yanı sıra eğitim sisteminin öğrencilerinin çağın gerektirdiği becerilerle öğrencileri donatmada büyük önem taşımaktadır. Eğitim alanında başka ülkeleri geride bırakmış ve üst sıralara yerleşmiş ülkeler, öğrencileri çağın ihtiyaç duyduğu bilgi ve becerilerle donatmaya çalışmaktadır. Bu becerilerden biri de girişimcilik becerileri şeklinde ortaya çıkmaktadır (Bridges, 2008; Florida, 2003).

İlgili alan yazın incelendiğinde girişimcilik, eğitim alanıyla iki şekilde ilişkilendirilmektedir. Bunlar; girişimcilik eğitimi ve eğitimsel girişimcilik şeklinde ifade edilmektedir. Girişimcilik eğitimi, girişimci düşünmeye ve eyleme odaklanmaktadır. Girişimcilik eğitiminin önemi son yirmi yıl içinde gittikçe artmaktadır. Girişimcilik eğitimi küresel yaşamda yaygın bir olgu haline dönüşmektedir. Buna karşın eğitimsel girişimcilik ise girişimciliğin alt boyutlarından biri olarak bireylerin ve kurumların verimli ve etkili öğrenme ihtiyaçlarını gidermek amacıyla girişimciliği bir araç olarak kullanmayı amaçlamaktadır. Eğitimsel girişimciliği savunan düşünürler, eğitimsel girişimcilik konularının genetik aktarım, çevresel etkenler, bireysel öğrenme ve yaşam becerileri olması gerektiğini savunmaktadırlar (Barr, 2000; Rushing, 1990; Snow, 2012).

Girişimcilik becerilerini kapsayan öğretim programlarının ise öğrencilerin karşılaştıkları sorunları çoklu bakış açısıyla çözmeleri beklenmektedir. Bu tür programlar öğrencilerin yaratıcılığını ortaya çıkarmalıdır. Girişimci öğrencilerin yaşama farklı bir çerçevelerden bakmalarını sağlamak programların temel amacı olmalıdır. Girişimcilik becerilerini destekleyen programlar aynı zamanda öğrencilerin problem çözme becerilerini ve yaratıcılıklarını da geliştirecek öğrenme ortamları sağlamalıdır. Bu tür programlarda, öğretmen her bir öğrencinin farklı öğrenme çıktılarına sahip olduğunu dikkate alarak dersleri farklı öğretim teknikleriyle işlemelidir. Başka bir ifadeyle bütün öğrencilerin girişimcilik becerilerinin geliştirilmesi temel amaç olmalıdır (Bridges, 2008).

21. yüzyılda rekabetçi ve birbirine daha bağımlı dünyamızda öğretim programlarının temel hedefi öğrenci başarısının yüksek düzeyde olmasını sağlamak olmamalıdır (Menand, 2013). Öğretim programlarının temel hedeflerinden birinin de öğrencileri günün koşullarına uygun becerilerle donatmak olmalıdır.

Türkiye’de 2005-2006 eğitim – öğretim yılından başlanarak yapılandırmacı yaklaşımı benimseyen ilköğretim programları uygulanmaya başlanmıştır. Uygulanan yeni program öğrencilere kazandırılması gereken beceriler temel beceriler ve alan becerileri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır (Güneş, 2012). Temel beceriler; eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, Türkçeyi

doğru, etkili ve güzel kullanma, araştırma-sorgulama, problem çözme, iletişim, bilgi teknolojilerini kullanma ve girişimcilik becerileri şeklinde tanımlanmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2005). Bu çerçevede Avrupa komisyonu raporunda da okulların, insiyatif alma, yaratıcılık gibi girişimcilik becerilerini kapsayan becerileri öğretim programlarına uyarlaması gerektiği belirtilmiştir (Avrupa Komisyonu, 2007). Bu durumun gerçekleşmesi ise girişimcilik becerilerini destekleyen kazanımların öğretim programlarına uyarlanmasıyla sağlanabilir (Davey, 2005).

Girişimcilik değerler eğitimi içinde yaratıcılığı ve kendine güveni ortaya çıkaran değerlerden biridir. Üstün yetenekli çocuklar kendi yaşlarına oranla ileri seviyede zihinsel soyutlama, yaratıcı hayal gücü ve bu yetenekleri ortaya koymalarını sağlayan üstün bir merkezi sinir sistemine sahiplerdir (Kirk, 1972). Bu çerçevede şu sorular akla gelmektedir. Özel yetenekli bireyler yaratıcılığı ön planda olan bireyler olduğundan diğer bireylere göre daha mı girişimci dir?

Girişimcilik becerisi yüksek olan bireyler inandığı ilkeler uğruna hareket ederler. Girişimcilik, insanlık tarihinin her döneminde ekonomik ve sosyal yaşama olan olumlu katkıları nedeniyle birçok araştırmacının konusu olmuş ve ilgisini çekmiştir.

Sosyal bilgiler, insanların yaşamlarını konu alır, kendisini ve birlikte yaşadığı bireyleri daha iyi tanınmasına yardımcı olur. Sosyal bilgileri tanımlamak, diğer disiplinleri tanımlamaktan daha zordur; çünkü sosyal bilgiler disiplinler arası ve çok disiplinli bir alandır. Buna ilaveten; sosyal bilgilerin iki temel ayırıcı özelliği bulunmaktadır: Bunlardan ilki, vatandaşlık yeterliliklerini kazandırmak diğeri ise, tüm disiplinler arası bir alan oluşturmaktır (Öztürk & Dilek, 2004). Bu sebeple girişimcilik becerisi diğer derslere kıyasla en iyi şekilde ortaya koyulabilecek ders sosyal bilgiler dersidir.

Bireyler kişisel özelliklerini ve yaşadığı toplumu bu derste tanıma olanağı bulduğundan girişimcilik ile ilgili becerilerin kazanımları bu derste daha ağırlıklı olarak öğretim programlarında yer almaktadır. Sosyal bilgiler, insanın sosyal ve fiziksel çevresiyle etkileşimini zaman içinde, disiplinler arası bir yaklaşımla inceleyen ve küreselleşen bir dünyada yaşamla ilgili temel demokratik değerlerle donatılmış, becerikli ve düşünen vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlayan bir alandır (Doğanay, 2002).

Becerikli demokratik vatandaş becerilerinden biri de girişimcilik becerilerini ortaya koyacak vatandaşlar yetiştirmektir. Bu bağlamda sosyal bilgiler dersi girişimcilik becerilerini ortaya koyması açısından daha fazla önem arz etmektedir. Girişimci bireyin özelliklerini diğer bireylerden ayıran bir liste hazırlamak elbette ki olanaksızdır. Ancak girişimciliği inceleyen birçok çalışmanın, girişimcilik özelliklerinde belirli ortak kavramları içerdiği ortaya çıkmaktadır. Girişimci; risk alabilmeli ve riske girmeyi varlığının bir parçası olarak görebilmeli, girişken olmalı, olaylar karşısında analiz yeteneği olmalıdır. (Örücü, Kılıç, & Yılmaz, 2011).

Girişimcilik becerileri özel yeteneklilerin ilgili özellikleri ile bazı durumlarda benzerlik göstermektedir. Bu durum özel yetenekli bireyler normal bireylere göre daha mı girişimcidir sorusunu karşımıza çıkarmaktadır. Türkiye'deki öğretim programları kapsamında girişimcilik dersi ortaöğretim de seçmeli ders olarak okutulurken ilköğretim sınıflarında genel olarak sosyal bilgiler derslerinin konulara dağıtılarak verilmektedir. Öğretmen akademisi vakfı [ÖRAV] pilot olarak uyguladığı bazı illerde finansal ve sosyal girişimcilik derslerini seçmeli olarak hazırladığı program ve kitaplarla uygulamaya koymak için çalışmalar yapmaktadır.

Yurt dışında gerçekleştirilen araştırmaların girişimciliği ve girişimcilik eğitimini (Barr, 2000; Beary, 2014; Bridges, 2008; Davey, 2005; Denton, 1985; Dibenedetto, 2015; Giralondo, 2013; Kanyi, 1999; Koh, 1996; Macke, 2003; McLachlan, 2012; Molitoris, 2013; Pruett, Shinnar, Toney, Llopis & Fox, 2009, Snow, 2012; Thompson, 2002; Zepeda, 2015; Won, 1987; Wu & Wu, 2008) ağırlıklı olarak ele aldıkları ortaya çıkmaktadır. Türkiye'deki araştırmalar incelendiğinde ise farklı öğretim kademelerindeki öğrencilerin ve öğretmenlerin girişimcilik becerilerini belirlemeye yönelik gerçekleştirilen çalışmalara rastlanmaktadır (Ak, 2010; Akyürek, 2013; Avşar, 2007; Ay & Acar, 2016; Aydın & Öner, 2016; Bacanak, 2013; Çakır, 2015; 2013; Çelik, Gürpınar, Başar, & Erdoğan, 2015; Çelik, 2013; Çetin, 2015; Ercan, 2017; Koçyiğit, 2013; Konaklı & Göğüş, 2013; Konokman & Yalpar-Yelken, 2014; Köstekçi, 2016; Pan & Akay, 2015; Ocak & Su, 2016; Ulucan, 2015; Uygun & Er, 2016; Yazıcı, 2014). Buna karşın BİSEM ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin dördüncü sınıf Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerini karşılaştırmayı öngören araştırmaya rastlanmamıştır. Bu çerçevede araştırmanın BİSEM ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerini ortaya çıkarması beklenmektedir.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı BİSEM'de ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerini karşılaştırmaktır. Bu noktadan hareketle şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. BİSEM'de ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerileri hangi düzeydedir?
2. BİSEM'de ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerileri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. BİSEM'de ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerileri okul değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. BİSEM'de ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerine yönelik bakış açıları nelerdir?

Yöntem

Dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerini belirlemeyi

amaçlayan bu araştırmada açımlayıcı sıralı karma yöntem kullanılmıştır. Açımlayıcı sıralı karma yöntem de nicel verilerle başlayan araştırmanın nicel veriler ışığında nitel verilerle tamamlandığı araştırma yöntemidir. Araştırmada açımlayıcı sıralı karma yöntem kullanılmasının birtakım nedenleri bulunmaktadır Bunlar; i) Araştırma probleminin daha çok nicel yönelimli olması, ii) Araştırmacıların araştırmayı iki aşamalı şekilde yürütebilecek zamana sahip olmaları, iii) Nicel sorulara dayanan analizlerin derinlemesine yorumlanmasını sağlamaktır (Creswell & Clark, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın birinci aşamasının çalışma grubunu 2016-2017 öğretim yılında Samsun il merkezindeki ilkokullarda ve BİLSEM’de öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasının çalışma grubunu maksimum çeşitlilik örnekleme oluşturulmaktadır. Maksimumu çeşitlilik örnekleminin kullanılmasının temel amacı katılımcılardan çok yönlü görüş elde edebilmektir (Creswell, 2012). Bu noktadan hareketle 2016-2017 öğretim yılında ilkokullarda ve BİLSEM ‘de öğrenimlerini sürdüren 180 dördüncü sınıf öğrencisi araştırmanın birinci aşamasının örneklemini oluşturmaktadır (83 ilkokul, 97 BİLSEM öğrencisi). Ayrıca araştırmanın birinci aşamasındaki örnekleme oluşturan ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri, BİLSEM’de öğrenim görmeyen dördüncü sınıf öğrencilerdir.

Araştırmanın ikinci aşamasının çalışma grubunu amaçlı örnekleme çeşitlerinden ölçüt örnekleme çeşidi oluşturmaktadır. Araştırmanın ikinci aşamasında, ölçüt örnekleme çeşidi kullanılmasının temel amacı araştırma konusunu derinlemesine irdelemektir (Neuman, 2007). Bu çerçevede ikinci aşamadaki çalışma grubunu ilkokullarda ve BİLSEM ‘de öğrenimlerini sürdüren ve gönüllü olarak araştırmaya katılan onar BİLSEM ve dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. İkinci aşamadaki örnekleme açımlayıcı sıralı karma araştırma yöntemine uygun olarak anket çalışmasına katılan öğrencilerden gönüllülük esasına dayalı şekilde oluşturulmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verileri Arcagök (2016) tarafından geliştirilen, geçerlik ve güvenilirliği sağlanan “Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Girişimcilik Becerisi Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek likert tipi 9 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Orta Derecede Katılıyorum”, “Katılıyorum” ve “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde sıralanmaktadır. Ölçek tek boyutlu bir yapıya sahiptir. Aritmetik ortalama değerleri incelendiğinde ise “1 - 1.79” aralığı kesinlikle katılmıyorum, “1.80 - 2.59” aralığı katılmıyorum, “2.60 - 3.39” aralığı orta derecede katılıyorum, “3.40 - 4.19” aralığı katılıyorum, “4.20 - 5.00” aralığı ise kesinlikle katılıyorum şeklinde ifade edilmiştir. Ölçeğin orijinal formunda bulunan maddelerin faktör yük değerleri 0.36 ile 0.58 arasında değişmektedir. Ölçeğin tamamının açıkladığı toplam varyans %44 olarak belirlenmiştir. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan diğer uyum değerleri ise ($\chi^2= 68.96$, GFI= 0.97, AGFI=0.95, CFI=0.97, NNFI = 0.96, SRMR = 0.033, RMSEA = 0.057) şeklindedir. Ölçeğin Cronbach Alfa değeri geliştirilen ölçek için 0,84 olarak belirlenmiştir. Bu araştırmada ölçeğin Cronbach Alfa değeri 0,91 olarak belirlenmiştir.

Araştırmanın nitel verileri, açıklayıcı sıralı karma yönteme bağlı olarak nicel veriler doğrultusunda oluşturulan yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan iki görüşme sorusuyla toplanmıştır. Hazırlanan görüşme soruları eğitim bilimleri alanında uzman iki öğretim üyesine inceletilerek uzman görüşü alınmıştır. Alan uzmanlarının eleştirileri doğrultusunda sorular tekrar düzenlenmiştir. Görüşme sorularını denemek amacıyla ilkökul dördüncü sınıfta ve BİLSEM’de görevlerini sürdüren ikişer öğretmene de danışılmış, öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda sorular yeniden düzenlenmiştir. Görüşme sorularının anlaşılır olup olmadığı ise ilkökul dördüncü sınıfta ve BİLSEM ‘de öğrenimlerini sürdüren bir grup öğrenciyle pilot görüşmeler gerçekleştirilerek belirlenmiştir. Pilot görüşmeler sonucunda görüşme sorularının son şekline karar verilmiştir. Görüşmeler öğrencilerin uygun olduğu gün ve saatler belirlenerek gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde ses kaydı kullanılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 30-35 dakika sürmüştür. Görüşmelerde öğrenci katılımı gönüllülük esasına dayalı olarak gerçekleşmiştir.

Görüşme soruları öğrencilerin nicel verilerinin analizleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Görüşme sorularının oluşturulmasındaki temel amaç nicel araştırma sonucunda ortaya çıkan biriyle bağlantılı sonuçları daha derinlemesine ve ayrıntılı açıklamaktır (Morgan, 1998).

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinin birinci aşamasında yüzde (%), frekans (f), aritmetik ortalama (X), bağımsız örneklem için t testi değerleri kullanılmıştır. Ayrıca araştırma verileri normal dağılım gösterdiğinden bağımsız örneklem için t testi kullanılmıştır. Söz konusu değerler SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın ikinci aşaması olan nitel verilerin analizinde ise, NVivo programı kullanılarak modellenmiştir. Kodlama formunun güvenilirlik hesaplaması iki veri kodlayıcı tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede Miles ve Huberman’ın (1994) belirttiği, Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) şeklinde güvenilirlik formülü kullanılarak kodlama formunun güvenilirliği belirlenmiştir. Bu çerçevede araştırmanın güvenilirliği %91 olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Bu bölümde araştırma sorularına bağlı olarak BİLSEM ve ilkökullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerine yönelik görüşleri ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Girişimcilik Becerilerinin Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Sonuçlarının İncelenmesi

Girişimcilik Becerisi	X	Ss
BİLSEM	3.73	1.03
İlkokullar	3.37	1.05

Tablo 1 incelendiğinde BİLSEM’de öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerine “Katılıyorum” şeklinde ifade ettikleri ortaya çıkmaktadır (X =

3.73). Buna karşın ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerinin orta düzeyde ($X=3.37$) olduğunu ifade ettikleri görülmektedir.

BİLSEM’de ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerine yönelik görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Girişimcilik Becerilerinin Cinsiyete Göre İncelenmesi

	Cinsiyet	N	X	Ss	sd	t	p
BİLSEM	Kız	47	3.83	1.05	81	0.959	0.340
	Erkek	36	3.61	1.02			
İlkokullar	Kız	55	3.51	0.97	95	1.592	0.115
	Erkek	42	3.17	1.13			

Tablo 2 dikkate alındığında BİLSEM’de öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerinin cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermediği ortaya çıkmaktadır, $t_{(81)} = .959$, $p > 0.05$. Kız öğrencilerin dersteki girişimcilik becerilerinin ($X=3.83$) erkek öğrencilere ($X=3.61$) göre daha yüksek olduğu ancak bu farkın anlamlı olmadığı söylenebilir.

Devlet okullarında öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin de Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerinin cinsiyete göre anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir, $t_{(95)} = 0.115$, $p > 0.05$. Benzer şekilde kız öğrencilerin dersteki girişimcilik becerilerinin ($X=3.51$) erkek öğrencilere ($X=3.17$) göre daha yüksek düzeyde olmakla birlikte, bu fark anlamlı bulunmamaktadır.

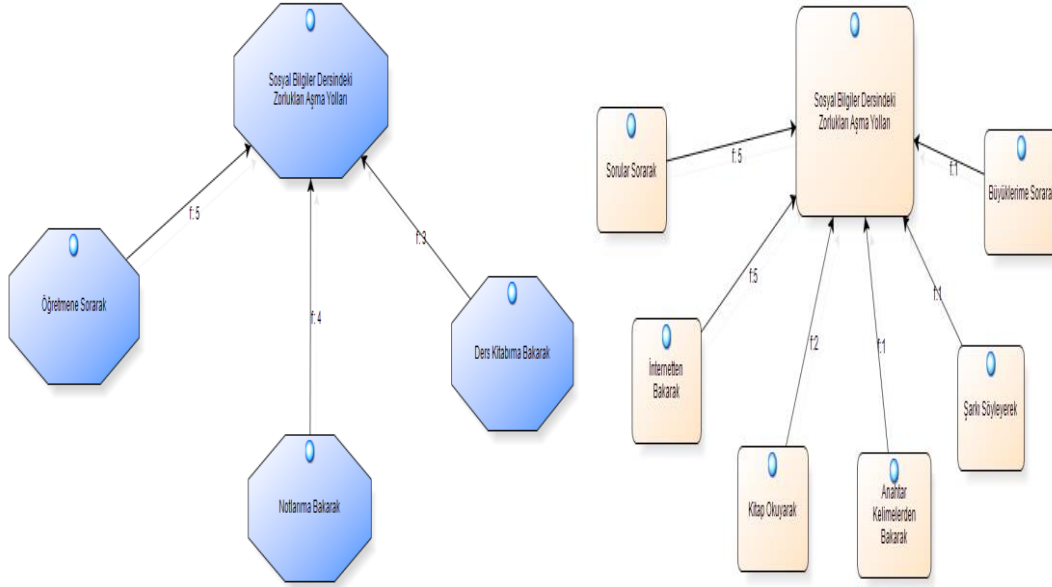
Dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerinin okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Girişimcilik Becerilerinin Okul Türüne Göre İncelenmesi

Okul Türü	N	X	Ss	sd	t	p
BİLSEM	83	3.73	1.03	178	2.32	0.02
İlkokullar	97	3.37	1.05			

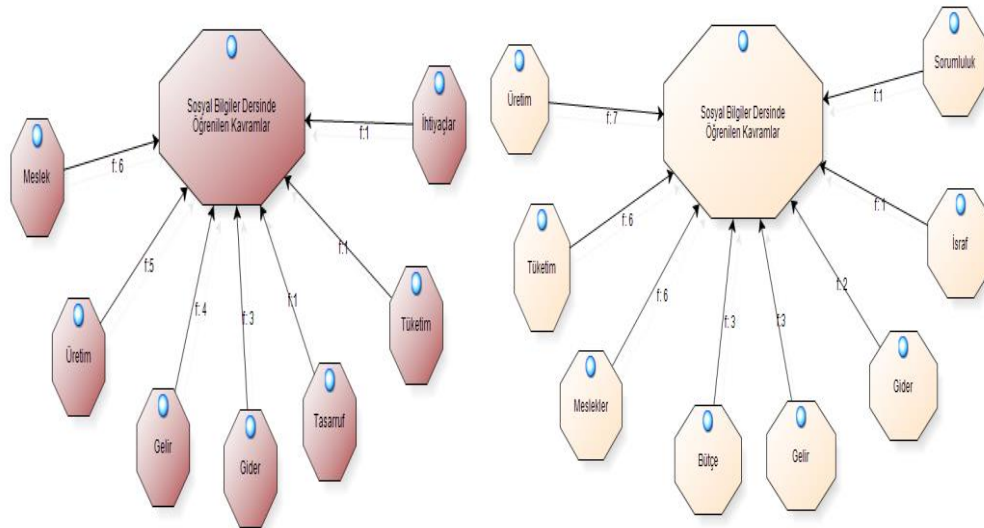
Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerileri okul türü değişkenine göre BİLSEM öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık göstermektedir, $t_{(178)} = 2.32$, $p < 0.05$. Başka bir ifadeyle BİLSEM öğrencilerinin derse yönelik girişimcilik becerilerinin ($x=3.73$) ilkokullarda öğrenim sürdüren öğrencilere ($x=3.37$) göre daha yüksek düzeyde olduğu ve bu farkın anlamlı olduğu söylenebilir.

BİLSEM ve devlet okullarında öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerisine yönelik bakış açıları ise şekil 1 ve şekil 2 de gösterilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersindeki Zorlukları Aşma Yolları (BİLSEM ve İlkokullar)

Şekil 1 incelendiğinde ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin dersteki zorlukları “Öğretmenlerine sorarak” (f:5), “Notlarına bakarak” (f: 4), ve “Ders kitabına bakarak” (f: 3) çözmeye çalıştıkları görülmektedir. BİLSEM öğrencilerinin yarısı dersteki zorlukları “Sorular sorarak” (f: 5) ve “İnternetten bakarak” (f: 5) çözmeye çalıştıkları ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte BİLSEM öğrencilerinin bir kısmı ise “Kitap okuyarak” (f: 2), “Anahtar kelimelerden bakarak” (f: 1), “Şarkı söyleyerek” (f: 1) ve “Büyüklerime sorarak” (f: 1) dersteki zorlukları aşmaya çalıştıklarını ifade etmektedirler.

Şekil 2. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrendikleri Kavramlar (BİLSEM ve İlkokullar)

Şekil 2 incelendiğinde ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişim-

cilik becerileriyle ilgili kavramlardan ağırlıklı olarak “Meslekler” (f: 6), “Üretim” (f: 5) ve “Gelir” (f: 4) kavramlarını öğrendikleri görülmektedir. Buna karşın, BİLSEM öğrencilerinin girişimcilik becerisiyle ilgili derste öğrendikleri kavramların ise ağırlıklı olarak “Üretim” (f:7), “Tüketim” (f:6) ve “Meslekler” (f: 6) olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca BİLSEM ‘de öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin derste “Bütçe” (f: 3), “Gelir” (f: 3), “Gider” (f: 2), “İsraf” (f: 1) ve “Sorumluluk” gibi çeşitli kavramları da öğrendiklerini ifade ettikleri ortaya çıkmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada BİLSEM’de ve ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik becerilerini karşılaştırmak amaçlanmıştır. İlkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerine sahip olduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Bu bulguyu Gömleksiz ve Kan’ın (2009) gerçekleştirdiği araştırma bulgularının sonuçları desteklemektedir. Benzer şekilde BİLSEM’deki öğrencilerde Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerine sahip olduklarını belirtmiştir. İlgili alan yazın dikkate alındığında ise BİLSEM deki öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki ya da farklı derslerdeki girişimcilik becerilerini belirlemeyi amaçlayan herhangi bir araştırma tespit edilmemiştir. Millî Eğitim Bakanlığı, BİLSEM’lerin okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında öğrenimlerini sürdüren özel veya özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin bilincinde olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumları olduğunu belirtmiştir (MEB, 2012). Bu noktadan hareketle BİLSEM’lerden beklenen temel amaçlardan biri de üstün yetenekli öğrencileri girişimcilik becerisi gibi çağın gerektirdiği becerilerle donatmaktır.

Araştırma, cinsiyetin hem BİLSEM hem de ilkokullarda öğrenimlerini sürdüren dördüncü sınıf öğrencilerin girişimcilik becerilerini belirlemede etkili bir değişken olmadığını ortaya çıkarmıştır. Her iki okul türünde de kız öğrencilerin girişimcilik becerileri daha yüksek düzeyde olmasına karşın bu fark anlamlı değildir. İlgili alan yazında BİLSEM ‘de dördüncü sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerini cinsiyet gibi farklı değişkenlerle ölçen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Buna karşın ilkokul dördüncü sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerilerini cinsiyet değişkenine göre ölçen araştırmaya rastlanmıştır. Arcagök (2016) tarafından ilkokul dördüncü sınıf öğrencileriyle gerçekleştirilen araştırmada da kız öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerileri düzeyinin erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, farklı öğretim kademelerinde girişimcilik becerilerini genel olarak belirlemeye çalışan araştırmaların bir bölümü bu bulguyu desteklerken (Avşar, 2007; Doğaner & Altınoğlu, 2010; Kılıç, Keklik, & Çalış, 2012; Ocağ & Su, 2016; Ulucan, 2015; Wilson, Kickul, & Marlino, 2007) bir bölümü de bu bulguyla çelişmektedir (Aydın & Öner, 2016; Bilge & Bal, 2012; Köstekçi, 2016; Yılmaz & Sünbül, 2009).

Araştırmada okul türü değişkeninin dördüncü sınıf öğrencilerinin girişimcilik becerilerini tespit etmede etkili bir değişken olduğunu göstermektedir. BİLSEM’de dördüncü sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersindeki girişimcilik becerileri ilköğretim dördüncü sınıftaki öğrencilere göre anlamlı biçimde farklılaşmaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin farklı ilişkileri birbiriyle anlamlandırmaları, genelleme yapmaları, bilgi aktarımları ve yaratıcılıkları yaşlılarına göre daha ileri düzeydedir (Metin, 1999). Bu bağlamda üstün yetenekli öğrencilerin girişimcilik becerilerinin daha yüksek düzeyde olması araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgu çerçevesinde beklenen bir sonuçtur.

Araştırma, ilköğretim dördüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerin derste karşılaştıkları güçlükleri geleneksel yöntemlerle çözmeye çalıştıkları belirlenmiştir. Buna karşın BİLSEM ‘de öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin derste karşılaştıkları güçlükleri çözmeye farklı yöntemler denediklerini (soru sorma, internetten bakma, kitap okuma, anahtar kelimeler bakma, şarkı söyleme) göstermektedir. Üstün yetenekli öğrenciler karmaşık fikirleri arkadaşlarına göre daha hızlı kavramakta ve derinlemesine öğrenmektedirler. Ayrıca herhangi bir konuyla ilgili derinlemesine araştırmalar yaparlar. Bu çerçevede çok geniş bir bilgi dağarcığına sahiptirler (Steiner & Carr; 2003; Jost, 2006).

Araştırmada dikkat çekici bir diğer sonuç ise hem BİLSEM hem de ilköğretimde öğrenimlerini sürdüren öğrencilerin çoğunluğunun Sosyal Bilgiler dersinde girişimcilikle ilgili benzer kavramları öğrendiklerini (meslekler, üretim, tüketim, gelir, gider) belirtmeleridir. Bu durumun temel nedeni hem BİLSEM ‘de hem de ilköğretim dördüncü sınıflarda Sosyal Bilgiler dersindeki ders kitaplarının benzer olmasından kaynaklanabilir. Nitekim BİLSEM ‘de bir çerçeve eğitim programının olmadığı bazı araştırmacılar tarafından vurgulanmaktadır (Çelik-Şahin, 2014; Kuzu & Şenol, 2012; Kurnaz, 2013; Sezginsoy, 2007). Millî Eğitim Bakanlığı ise girişimciliği Sosyal Bilgiler Dersi ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıf programına sekiz temel beceriden biri olarak yer vererek öğrencilere bu derste kazandırılması gereken bazı hedefleri meslekleri ve çevresindeki işyerlerini tanıma, ekonominin temel kavramlarını edinme şeklinde vurgulamıştır (MEB, 2005). Bu bağlamda hem BİLSEM’de hem de ilköğretimde dördüncü sınıfta öğrenimlerini sürdüren öğrencilerde bu hedeflerin karşılandığı söylenebilir.

Kaynakça

- Arcagök, S. (2016). *Dördüncü sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki özerklik desteği algılarının motivasyon, girişimcilik ve yaratıcılık ile ilişkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Çanakkale.
- Avrupa Komisyonu (2007). *Directorate-general for education and culture. Key competences for lifelong learning European reference framework*. Brussels, Belgium, ec lifelong learning programme.http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/l1-learning/keycomp_en.pdf . Adresinden 13 Kasım 2017 tarihinde alındı.
- Avşar, M. (2007). *Yükseköğretimde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin araştırılması, Çukurova üniversitesinde bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Adana.

- Ay, T. S. & Acar, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin girişimcilik becerisi kazandırmaya yönelik görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(58), 960-976.
- Aydın, E. & Öner, G. (2016). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmeni adaylarının girişimcilik düzeylerinin incelenmesi. *Journal of Kirsehir Education Faculty*, 17(3), 497-515.
- Bacanak, A. (2013). Fen ve teknoloji dersinin öğrencilerde girişimcilik becerisinin gelişimine etkisi üzerine öğretmen görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(1), 609-629.
- Barr, J. S. (2000). *A comparison of the perceptions of entrepreneurial traits by program and gender among secondary at-risk, vocational, and college-preparatory students* (Unpublished doctoral dissertation). The Faculty of the Graduate School University of Missouri-Columbia, USA.
- Beary, V. E. (2014). *Persistent gender gaps in entrepreneurial attitudes, intentions, and actions: The effects of a youth entrepreneurship education program in Khujand, Tajikistan* (Dissertation Abstract) (May 4, 2014). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2602413> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2602413>.
- Bilge, H. & Bal, V. (2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Journal of Suleyman Demirel University Institute of Social Sciences*, 16(2), 131-148.
- Bridges, C. M. (2008). *Entrepreneurship education and economic development: Preparing the workforce for the twenty-first century economy* (Unpublished doctoral dissertation). The Graduate School of Clemson University, USA.
- Creswell, J. W. (2012). *Planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research*. Boston: Pearson Publisher.
- Creswell, J.W. & Clark, V. L. P. (2014). *Karma yöntem araştırmaları: Tasarımı ve yürütülmesi* (Çev. Ed. S.B. Demir). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Çakır, C. (2015). *The moderating role of entrepreneurial education, gender, and age on the relationship between proactivity, emotional intelligence (EQ) and entrepreneurial orientation* (Unpublished master thesis). T.C. Yeditepe University Institute of Social Sciences, Istanbul.
- Çelik, M. (2013). *Öğretmen algılarına göre ilkökul yöneticilerinin dönüşümcü liderlik ve girişimcilik becerileri arasındaki ilişki bağcılar ve bakırköy ilçeleri örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalı, Sakarya.
- Çelik-Şahin, Ç. (2014). Bilim ve Sanat Merkezi öğrencilerinin bu kurumlara ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(21), 101-117.
- Çelik, H., Gürpınar, C., Başer, N., & Erdoğan, S. (2015). Öğrencilerin analitik düşünme becerisinin gelişimi üzerine fen bilgisi öğretmenlerinin görüşleri. *Akademik Platform*, 396-408.
- Çetin, B. (2015). *Öğrenme stillerine göre öğrencilerdeki girişimcilik becerilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kırıkkale.
- Davey, M. C. (2005). *The efficacy of the elementary level entrepreneurs in action curriculum* (Unpublished doctoral dissertation). Faculty of Peabody College of Vanderbilt University, USA.
- Denton, R. N. (1985). *Perceptions of entrepreneurs and secondary vocational educators on selected aspects of entrepreneurship and entrepreneurship education* (Unpublished doctoral dissertation). University Microfilms International, USA.
- Dibenedetto, C. A. (2015). *Teachers' perceptions of their proficiency and responsibility to teach the knowledge, skills, and dispositions required of high school students to be career ready in the 21st century* (Unpublished doctoral dissertation). University of Florida, USA.
- Doğanay, A. (2002). *Sosyal bilgiler öğretimi, hayal bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

- Doğaner, M. & Altunoğlu, A. E. (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli iktisadi ve idari bilimler fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 103-110.
- Ercan, S. (2017). *Duygusal zekâ ile girişimcilik arasındaki ilişki: Karabük üniversitesi girişimcilik bölümü öğrencileri örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Karabük.
- Eyal, O. & Kark, R. (2004). How do transformational leaders transform organizations? A study of the relationship between leadership and entrepreneurship. *Leadership and Policy in Schools*, 3(3), pp. 211-235.
- Florida, R. (2003). Entrepreneurship, creativity, and regional economic growth. In D. M. Hart (Ed.), *The emergence of entrepreneurship policy: Governance, start-ups, and growth in the U.S. knowledge economy* (pp. 39-58). New York: Cambridge University Press.
- Gendron, G. (2004). Practitioner's perspective on entrepreneurial education: An interview with Steve Case, Matt Goldman, Tom Golisano, Geraldine Laybourne, Jeff Taylor, and Alan Webber. *Academy of Management Learning and Education*, 3(3), 302-314.
- Girlando, G. (2013). *Making the shift from traditional teaching to 21st century teaching* (Unpublished doctoral dissertation). Walden University, USA.
- Gömleksiz, M. N. & Kan, A. Ü. (2009). Sosyal bilgiler dersi öğretim programının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme ve girişimcilik becerilerini kazandırmadaki etkililiğinin belirlenmesi (Diyarbakır İli Örneği). *15. Eğitim Bilimleri Kongresi*, 13-16 Eylül, Muğla.
- Griffiths, M., Kickul, J., Bacq, S., & Terjesen, S. (2012), "A Dialogue with William J. Baumol: Insights on Entrepreneurship Theory and Education", *Entrepreneurship: Theory and Practice*, Vol. 36 No. 4, pp. 611-625.
- Jost, M. (2006). *İleri zekâlı çocukları tespit etmek ve desteklemek* (A. Kanat, Çev). İzmir: İzmir Yayınevi.
- Güneş, F. (2012). Bologna süreci ile yükseköğretimde öngörülen beceri ve yetkinlikler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(1), 1-9.
- Kanyi, E. (1999). *Entrepreneurship development in Kenyan technical education: Exploring the state of the art department of secondary education* (Unpublished doctoral dissertation). Edmonton, Alberta, USA.
- Kazu, İ. Y. ve Şenol, C. (2012). Views of Teachers about Gifted Curriculum (Case of BİLSEM) / Üstün Yetenekliler Eğitim Programlarına İlişkin Öğretmen Görüşleri (BİLSEM Örneği). *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 13-35.
- Koçyiğit, E. (2013). *Üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). T.C. İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Konaklı, T. & Göğüş, N. (2013). Aday öğretmenlerin sosyal girişimcilik özellikleri ölçeği: geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 373-391.
- Konokman, G. Y. & Yalpar Yelken, T. (2014). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine ilişkin algılar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29(2), 267-281.
- Koh, H. C. (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics: A study of Hong Kong MBA students. *Journal of Managerial Psychology*, 11(3), 12-25.
- Koulrisky, M. & Walstad, W. (2000). *The generation: Prepared for the entrepreneurial economy?* Dubuque, Iowa: Kendall Hunt Publishing Co.
- Kılıç, R., Keklik, B., & Çalış, N. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine

- bir araştırma: Bandırma İİBF işletme bölümü örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2), 423-435.
- Kirk, S. A. (1972). *Educating exceptional children* (2. Ed.). USA: Houghton Mifflin Company.
- Köstekçi, E. (2016). *Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Kuratko, D.F. & Hodgetts (2007). *Entrepreneurship: Theory, practice* (7th ed.). Mason, OH: Thomson/South Western Publishing.
- Kurnaz, A. (2013). Evaluation of Science and Art Centers in the twentieth year depending on the reports and directors' views. *Journal of Gifted Education Research*, 2(1), 1-22.
- Macke, A. M. (2003). *An entrepreneurial spirit in education: What does it take?* (Unpublished doctoral dissertation). University of St. Thomas, Minnesota, USA.
- McGrath, R.G. & MacMillan, I. (2000). *The entrepreneurial mindset*. Boston, MA: Harvard Business School Press.
- ME, K. (2012). *A case study of 21st century skills programs and practices*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Southern California, USA.
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2005). *İlköğretim sosyal bilgiler dersi ve öğretim kılavuzu (4-5. Sınıflar)*. Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü.
- MEB. (2012). *Milli Eğitim İstatistikleri (Örgün Eğitim) 2011-2012*, <http://sgb.meb.gov.tr/www/milliegitim-istatistikleri-orgun-egitim-2011-2012/icerik/68>.
- Menand, H. (2013). *Globalization and education: 21st century instructional practices for urban teachers* (Unpublished doctoral dissertation). University of North Carolina at Charlotte, Charlotte, USA.
- Metin, N. (1999). *Üstün yetenekli çocuklar*. Ankara: Özaşama Matbaacılık.
- Miles, B. M. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. London: Sage Publications.
- Molitoris, I.S. (2013). *Entrepreneurial transformation of the school of education at one midwestern public university: A case study*. (Unpublished doctoral dissertation). Department of Leadership and Counseling, Ypsilanti, Michigan, USA.
- Morgan, D. L. (1998). Practical strategies for combining qualitative and quantitative methods: Applications to health research. *Qualitative Health Research*, 8(3), 362-376.
- Neck, H., & Greene, P. (2011). Entrepreneurship education: Known worlds and New frontiers. *Journal of Small Business Management*, 49(1), 55-70.
- Neuman, L. W. (2007). *Toplumsal Araştırma Yöntemleri: Nitel ve Nicel Yaklaşımlar* (S. Özge, Çev.). İstanbul: Yayın Odası.
- Nunn, L. & Ehlen, C. (2001). Developing curricular with a major emphasis in entrepreneurship: An accounting perspective. *The Journal of Applied Business Research*, 17(4), 1-8.
- Ocak, G. & Su, A. (2016). Öğretmen adaylarının girişimcilik düzeylerinin değerlendirilmesi/An evaluation of entrepreneurship levels of prospective teachers. *E-AJI (Asian Journal of Instruction)*, 4(1). 1-16.
- Öztürk, C., & Dilek, D. (2004). *Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Örücü, E., Kılıç, R., & Yılmaz, Ö. (2011). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinde ailesel faktörlerin etkisi üzerine bir uygulama. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2(2), 27-47.
- Pan, V. L. & Akay, C. (2015). Eğitim fakültesi öğrencilerinin girişimcilik düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Education Sciences*, 9(6), 125-138.

- Pruett, M., Shinnar, R., Toney, B., Llopis, F., & Fox, J. (2009). Explaining entrepreneurial intentions of university students: A cross-cultural study. *International Journal of Entrepreneurial Behavior & Research*, 15(6), 571-594.
- Rushing, F. (1990). Entrepreneurship and education. In C. A. Kent (Ed.), *Entrepreneurship education current developments, future directions* (pp 29–39). New York: Quoru Books.
- Sezginsoy, B. (2007). *Bilim ve Sanat Merkezi Uygulamasının Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Balıkesir: Türkiye.
- Snow, M. H. (2012). *Music education and entrepreneurship: Post-secondary music teacher education and value creation for individuals and communities* (Unpublished master dissertation). Boston University: USA.
- Steiner, H. H. & Carr, M. (2003). Cognitive development in gifted children: Toward a more precise understanding of emerging differences in intelligence. *Educational Psychology Review*, 15(3), 215-246.
- Sykes, N. (1999, April). *Is the organization encoded with a DNA which determines its development?* Paper presented at The Visioneers, Conference, Putteridge Burry Management Centre.
- Thompson, J. L. (2002). The world of the social entrepreneur. *The International Journal of Public Sector Management*, 15(4): 412–31.
- Ulucan, S. (2015). *Girişimcilik eğiliminin ve girişimcilik eğilimini etkileyen faktörlerin analizi: orta-öğretimde lise 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde bir uygulama* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Uygun, K. & Er, A. R. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin girişimcilik özelliklerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 136-157.
- Yazıcı, O. (2014). *Ortaokul yöneticilerinin girişimcilik yeterlilik düzeyleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, E. & Sünbül, A. M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.
- Zepeda, P. A. G. (2015). *Exploring relationships between entrepreneurship education and students' entrepreneurial intentions: A mixed method study of entrepreneurial pedagogies at chilean universities* (Unpublished doctoral dissertation). Portland State University, USA.
- Wilson, F., Kickul, J., & Marlino, D. (2007). Gender, entrepreneurial self-efficacy, and entrepreneurial career intentions: implications for entrepreneurship education. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 31(3), 387-401.
- Won, S. B. (1987). *An investigation of emphasis given to teaching basic skills for entry level employment in Korean vocational high schools*. (Unpublished doctoral dissertation). University of Illinois at Urbana-Champaign, USA.
- Wu, S., & Wu, L. (2008). The impact of higher education on entrepreneurial intentions of university students in China. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 15(4), 752-774.